הַיּוֹצְאִים מֵהֶם מֻתָּרִין. וַאֲפִלּוּ אִם לֹא נִתְרַסְּקוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, [ז]אִם יֵשׁ יַיִן בַּגִּיגִית שֶׁהָעֲנָבִים בְּתוֹכָהּ, אַף עַל פִּי שֶׁהָעֲנָבִים מִתְבַּקְּעִים בְּשַׁבָּת בַּגִּיגִית, מֻתָּר לִשְׁתּוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, שֶׁכָּל יַיִן הַיּוֹצֵא מֵהָעֲנָבִים (ו) (יד) מִתְבַּטֵּל בַּיַּיִן שֶׁבַּגִּיגִית: **ג** [ח]חֲרָצָנִים וְזָגִים שֶׁנָּתַן עֲלֵיהֶם מַיִם לַעֲשׂוֹת תְּמָד, (טו) מֻתָּר לִמְשֹׁךְ מֵהֶם וְלִשְׁתּוֹתָם. וַאֲפִלּוּ לֹא נָתַן מַיִם וְהַיַּיִן מִתְמַצֶּה וְזָב מֵאֲלָיו, (טז) מֻתָּר (ז) לִשְׁתּוֹתוֹ: **ד** [ט]מֻתָּר לִסְחֹט אֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים * לְתוֹךְ קְדֵרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ תַּבְשִׁיל (יז) כְּדֵי לְתַקֵּן הָאֹכֶל, * דְּהָוֵי לֵיהּ מַשְׁקֶה * הַבָּא לְאֹכֶל וּכְאֹכֶל דָּמֵי, (יח) אֲבָל אִם אֵין בָּהּ תַּבְשִׁיל * אָסוּר: **ה** [י]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (יט) דְּהוּא הַדִּין לִכְסָר שֶׁמֻּתָּר לְסָחְטוֹ לְתוֹךְ הָאֹכֶל, [כ]וְרַבֵּנוּ תָּם (הו"ד נמ"ג לאו"ז סה) אוֹסֵר בִּכְסָר (כ) * (הוֹאִיל וְאֵינוֹ רָאוּי

(ו) (יד) מִתְבַּטֵּל בַּיַּיִן שֶׁבַּגִּיגִית: **ג** [ח]חֲרָצָנִים וְזָגִים שֶׁנָּתַן עֲלֵיהֶם מַיִם לַעֲשׂוֹת תְּמָד, (טו) מֻתָּר לִמְשֹׁךְ מֵהֶם וְלִשְׁתּוֹתָם. וַאֲפִלּוּ לֹא נָתַן מַיִם וְהַיַּיִן מִתְמַצֶּה וְזָב מֵאֲלָיו, (טז) מֻתָּר (ז) לִשְׁתּוֹתוֹ: **ד** [ט]מֻתָּר לִסְחֹט אֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים * לְתוֹךְ קְדֵרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ תַּבְשִׁיל (יז) כְּדֵי לְתַקֵּן הָאֹכֶל, * דְּהָוֵי לֵיהּ מַשְׁקֶה * הַבָּא לְאֹכֶל וּכְאֹכֶל דָּמֵי, (יח) אֲבָל אִם אֵין בָּהּ תַּבְשִׁיל * אָסוּר: **ה** [י]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (יט) דְּהוּא הַדִּין לִכְסָר שֶׁמֻּתָּר לְסָחְטוֹ לְתוֹךְ הָאֹכֶל, [כ]וְרַבֵּנוּ תָּם (הו"ד נמ"ג לאו"ז סה) אוֹסֵר בִּכְסָר (כ) * (הוֹאִיל וְאֵינוֹ רָאוּי

בְּאֵר הַיֵּטֵב

רַבִּי אֶלְיעֶזֶר מִמֵּיץ (יראים סי' רעד). וּב"ח (ס"ה) כָּתַב בְּשֵׁם רַשְׁ"ל (בביאורו לטור) דִּבְמִשְׁקֶה הַנִּבְלָע בְּפַת אוֹ בִּבְשָׂר כֵּיוָן שֶׁהָיָה שָׁם מַשְׁקֶה עָלָיו מִקֹּדֶם קָרוֹב הוּא לְחַשְׁאַת־רֹלְכָן אִסּוּר לִמְצֹץ אוֹתוֹ, אֲבָל לִמְצֹץ הָעֲנָבִים בְּפִיו וּלְהַשְׁלִיךְ הַחֲרָצָנִים אֵין זֶה מִפֹּרָק, אֶלָּא כָּךְ הוּא דַּרְכָּן אֲכִילַת עֲנָבִים וְשָׁרֵי מִדִּינָא, מִכָּל מָקוֹם הַמַּחְמִיר תָּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם מִדִּבְרֵי רַמ"א מִשְׁמַע דְּשָׁאר דְּבָרִים קִילֵּי מֵעֲנָבִים כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ לְעֵיל, וְאַפְשָׁר כֵּיוָן שֶׁדַּרְכָּן אֲכִילָתָן בְּכָךְ שָׁרֵי. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ד) עַיֵּן שָׁם. וְט"ז (סק"ב) כָּתַב, לְפִי עִנְיוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה דָּבָר זֶה דּוֹמֶה לְדִין שֶׁכָּתַב בְּסִימָן שי"ט סָעִיף ט"ז וְהוּא הַרא"ש (בתשובה כלל כב סי' ט) דְּמֻתָּר לִשְׁתּוֹת עַל יְדֵי מַפָּה וְכוּ', דְּכָשֶׁם שֶׁשָּׁם אֵין אִסּוּר בּוֹרֵר בְּמֶה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּפִיו, כָּךְ אֵין כָּאן אִסּוּר דָּשׁ בְּמֶה שֶׁמּוֹצֵץ בְּפִיו, דְּמַאי שְׁנָא מִלְּאכֶת בּוֹרֵר מִמְּלֶאכֶת דָּשׁ, וְכֵיוָן שֶׁכְּבָר פָּסַק בְּסִימָן שי"ט (שם) לְהָקֵל כְּהָרא"ש לֹא הָיָה לוֹ לְרַמ"א לְהַבִּיא כָּאן דַּעַת הַמַּחְמִירִין, גַּם לֹא רָאִינוּ מִי שֶׁנּוֹהֵג בִּדְבָרִים אֵלּוּ, רַק בָּזֶה צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִסְחֹט

בְּאוּר הֲלָכָה

ד * לְתוֹךְ קְדֵרָה וְכוּ'. **וְהוּא הַדִּין תּוֹךְ קְעָרָה.** וְאַף דִּמְדִבְרֵי רַשְׁ"י (קמד: ד"ה אבל) מִשְׁמַע דִּבְקְעָרָה אַף שֶׁיֵּשׁ בָּהּ תַּבְשִׁיל גַּם כֵּן אָסוּר, מִשּׁוּם דְּלֹא מוֹכְחָא מִילְתָא, דְּזִיתִּנִין לְמַשְׁקִין קְבָעֵי לָהּ [כֵּן הוּא בְּאוּרוֹ שֶׁל רַשְׁ"י וְכֵן כָּתַב בְּסִפֶּר מַשֵּׂה יְהוּדָה (סק"ג) וְכֵן מָצָאתִי בְּמִאִירִי (קמה. ד"ה ממה), וּדְלֹא כְּאִיהּ אַחֲרוֹנִים שֶׁלֹּא הֵבִינוּ דִּבְרֵי רַשְׁ"י כֵּן], מִדִּבְרֵי כָּל הַפּוֹסְקִים הָרִאשׁוֹנִים וְהֵם הַבַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (הלכות יו"ט) וְהָרִי"ף (ס.) וְהָרא"ש (פכ"ב סי' ג) וְהָרַמְבַּ"ם (פ"ח ה"י) וְהַסְּמַ"ג (לאוין סה) וְהַסְּמַ"ק (מצוה רפב) וְהַטּוּר וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב ח"ח) וְהַמְּאִירִי (שם), מִשְׁמַע דְּאַיִן שׁוּם חִלּוּק בֵּין קְדֵרָה לִשְׁאָר כֵּלִי אִם יֵשׁ בָּהּ תַּבְשִׁיל, וְהוּא דְּחִלֵּק הַגְּמָרָא (קמד:) בֵּין קְדֵרָה לִקְעָרָה, הוּא מִשּׁוּם דְּסְתָם קְדֵרָה יֵשׁ בָּהּ תַּבְשִׁיל וְסְתָם קְעָרָה אֵין בָּהּ תַּבְשִׁיל:

* **דְּהָוֵי לֵיהּ מַשְׁקֶה וְכוּ'. מִדְּסָתַם הַמְחַבֵּר דִּבְרֵיו מַשְׁמַע דְּסָבִירָא לֵיהּ** לְעִקַּר כְּדַעַת בַּעַל הַהֲשָׂלְמָה (קמד: ד"ה אמר ר"י) שֶׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואי"ו), **דְּאֲפִלּוּ בְּאֶשְׁכּוֹל הָעוֹמֵד לְמַשְׁקֶה גַּם כֵּן מֻתָּר,** וְכֵן פָּסַק בְּמִאִירִי (קמד: ד"ה סוחט):

* **הַבָּא לְאֹכֶל. אֲבָל לְתוֹךְ כְּלִי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מַשְׁקֶה אָסוּר, וְחִיּוּבָא נָמֵי יֵשׁ בָּזֶה,** כֵּן כָּתְבוּ הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים וּפְשׁוּט:

* **אָסוּר. וְחִיּוּבָא נָמֵי יֵשׁ בָּזֶה** [רַמְבַּ"ם (שם)]:

ה * **הוֹאִיל וְאֵינוֹ רָאוּי.** לְכְאוֹרָה הַרֵי בְּסִימָן ר"ב (ס"ב) פָּסַק דְּמֻתָּרִין עַל הַבֹּסֶר פְּרִי אֲדָמָה, וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין רָאוּי לֶאֱכל אֵין מְבָרְכִין עָלָיו, גַּם בְּעֻקְצִין

פֶּרֶק (ו') [ג'] מִשְׁנָה (ג') [ו'] סְבִירָא לֵיהּ לְרַבִּי עֲקִיבָא דְּמַשְׁמֵא טָמְאַת אֳכָלִין,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לֹא גָּזְרוּ עַל מַשְׁקִין הַיּוֹצְאִין: **(יד) מִתְבַּטֵּל.** וְאַף עַל גַּב דְּלְאַחַר שַׁבָּת יִהְיֶה לוֹ הֶתֵּר, וְקָנְמָא לָן (יו"ד סי' קב ס"א) דְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אֲפִלּוּ בְּאֹכֶל לֹא בָּטֵיל, הָנֵי מִלֵּי בְּאִסּוּר שֶׁהָיָה נִכָּר תְּחִלָּה בָּעַיִן וְאַחַר כָּךְ נִתְעָרֵב, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה כָּל מַעַט וּמְעַט שֶׁיּוֹצֵא נִתְעָרֵב תֵּכֶף וְנִתְבַּטֵּל (יח) בְּשִׁשִּׁים בְּיַיִן הַהֶתֵּר שֶׁהָיָה בּוֹ מִכְּבָר וְאֵין חֶלֶק עָלָיו שָׁם אִסּוּר. וּלְפִי זֶה אִם הָעֲנָבִים מֻנָּחִין בִּכְפָנֵי עַצְמָן וְהַיַּיִן זָב מֵהֶם בְּמִדְרוֹן וְיוֹרֵד לְתוֹךְ יַיִן שֶׁהָיָה שָׁם כְּבָר מֵעֶרֶב שַׁבָּת, אָסוּר כָּל הַיַּיִן לְהִסְתַּפֵּק מִמֶּנּוּ מִשּׁוּם דְּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין, שֶׁהֲרֵי מִקֹּדֶם שֶׁנִּתְעָרֵב הָיָה בָּעַיִן וְנִכָּר [סֵפֶר הַתְּרוּמָה בְּסִימָן רכ"ג]. כָּתְבוּ (יט) הָאַחֲרוֹנִים [א]דְּמֻתָּר לָתֵת עֲנָבִים בְּשַׁבָּת בְּתוֹךְ הַיַּיִן שֶׁיִּתְבַּקְּעוּ וְיוֹצִיאוּ יֵינָם, כְּמוֹ בְּשָׁלַג בְּסָעִיף ט', וְכֵן מֻתָּר (כ) לִשְׁרוֹת צְמוּקִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם בְּמַיִם לַעֲשׂוֹת שְׁתִיָּה: **ג (טו) מֻתָּר לִמְשֹׁךְ.** דְּאַף שֶׁיּוֹצֵא קְצָת יַיִן מֵחֲרָצָנִים בְּשַׁבָּת, תֵּכֶף נִתְבַּטֵּל בְּהַמַּיִם וְכַנַּ"ל: **(טז) מֻתָּר לִשְׁתּוֹתוֹ.** כֵּיוָן שֶׁכְּבָר נִתְרַסְּקוּ וְנִדְרְכוּ הָעֲנָבִים מִבְּעוֹד יוֹם [סֵפֶר הַתְּרוּמָה שָׁם]. כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל יד ס"ד) צְמוּקִים שֶׁחָתְכָן וְנָתַן עֲלֵיהֶן מַיִם וְסָחָטָן בְּשַׁבָּת, חַיָּב לְכָלֵי עַלְמָא, דְּבִהוּ לֹא הָיָה זָב הַיַּיִן מֵאֲלֵיהֶן, וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לָעֲנָבִים שֶׁנִּתְרַסְּקוּ. וּמִכָּל מָקוֹם אִם נָתַן הַצְּמוּקִים וְהַיַּיִן לְתוֹךְ מְשָׁמֶרֶת אוֹ סוּדָר מֵעֶרֶב שַׁבָּת וּמִסְתַּנֵּן וְהוֹלֵךְ בְּשַׁבָּת, אֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּר לִשְׁתּוֹת מֵאוֹתוֹ יַיִן בְּשַׁבָּת, וְדַוְקָא שֶׁהַסּוּדָר אוֹ הַמְּשָׁמֶרֶת מַגִּיעַ עַד הַיַּיִן שֶׁבַּכְּלִי, בְּעִנְיָן שֶׁתֵּכֶף כְּשֶׁיָּצָא מִן הַמְּשָׁמֶרֶת אֵינוֹ נִכָּר כְּלָל וּבָטֵל: **ד (יז) כְּדֵי לְתַקֵּן הָאֹכֶל.** כִּי הַשֵּׁם מְפָרֵק בְּזִיתִים וַעֲנָבִים, אֵינוֹ כִּי אִם בְּשָׁצָרִיךְ לְמַשְׁקֶה, שָׁאז חָשׁוּב פְּרִיקָה, שְׁמְפָרֵק הַמַּשְׁקֶה מִן הָאֹכֶל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה אֵין זֶה דֶּרֶךְ פְּרִיקָתוֹ, (כמ) דְּהָוֵי כְּמַפְרִיד אֹכֶל מֵאֹכֶל. וְעַיֵּן לְקַמִּיהּ בְּסָעִיף ז' דְּבַהגַּ"ה דְּרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (קמה. ד"ה ומתוך) אוֹסֵר בָּזֶה, אַף רב הַפּוֹסְקִים חוֹלְקִים עָלָיו, וּלְכָךְ סָתַם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְהָקֵל מִצַּד הַדִּין, וּמִכָּל מָקוֹם הַמַּחְמִיר תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בִּתְשׁוּבַת הָרא"ש (כלל כב סי' א): **(יח) אֲבָל אִם אֵין בָּהּ.** וַאֲפִלּוּ (כנ) דַּעְתּוֹ לִתֵּן אַחַר כָּךְ לְתַבְשִׁיל, גַּם כֵּן אָסוּר, דְּבָעִינַן שֶׁיִּסְחָטֵנוּ לְתוֹךְ הַתַּבְשִׁיל. (כנ) וְעַיֵּן בְּדְרִישָׁה (סק"ב) שֶׁכָּתַב [ב]דְּחִיּוּבָא נָמֵי יֵשׁ בָּזֶה: **ה (יט) דְּהוּא הַדִּין לִכְסָר.** הֵם עֲנָבִים שֶׁלֹּא נִתְבַּשְּׁלוּ כָּל צָרְכָּן: **(כ) הוֹאִיל וְאֵינוֹ וְכוּ'.** הֵיְינוּ דְּמִשּׁוּם זֶה הָוֵי כְּבוֹרֵר אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת, כִּי אוֹתָן בְּנֵי אָדָם הָאוֹכְלִין אוֹתוֹ בָּטְלָה דַּעְתָּן אֵצֶל כָּל אָדָם. וְאִם רוֹצֶה לֶאֱכל לְאַלְתַּר אוֹתוֹ דָּבָר שֶׁסּוֹחֵט לְתוֹכוֹ הַכֶּסֶר, מֻתָּר, כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שי"ט (ס"א) לְעִנְיַן בּוֹרֵר, דְּמֻתָּר בְּאֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת אִם הוּא לְצָרְכּוֹ אוֹתָהּ סְעוּדָה, דְּהָא מִשּׁוּם סְחִיטָה לֵיכָא כָּאן כֵּיוָן שֶׁבָּא לְתוֹךְ הָאֹכֶל, כֵּן כָּתְבוּ הָעוֹלַת שַׁבָּת (ס"ק יד) וְהַטַּ"ז (סק"ד). וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) הַשִּׁיג עַל זֶה דְּהָא דְּמֻתָּר שָׁם מִשּׁוּם שֶׁאֵין דֶּרֶךְ בְּרִירָה בְּאֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה דֶּרֶךְ בְּרִירָתוֹ הוּא, דְּאִי אֶפְשָׁר בְּעִנְיָן אַחֵר. [ד]וְעַיֵּן בְּאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח) שֶׁמְּצַדֵּד לְהָקֵל כְּהָעוֹלַת שַׁבָּת וְהַטַּ"ז, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה לאכול) שֶׁכָּתְבְנוּ דְּנָכוֹן לְהַחְמִיר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יט) פְּרִי מְגָדִים (משב"ז סק"ג): **(יט) מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"ה) בְּשֵׁם הַבַּ"ח (ס"א), וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח) וְחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל יד סי"ד), וּדְלֹא כְּטַ"ז (סק"ג): **(כ)** מַהֲרִי"ט צָהֲלוֹן (שו"ת סי' סט) וְיַד אַהֲרֹן (הגה"ט סי' רנב) בְּשֵׁם עוֹד פּוֹסְקִים: **ד (כמ)** רַשְׁ"י (קמד: ד"ה לתוך) וְהָרַמְבַּ"ם (פ"ח ה"י). וּבְרַ"ף (ס.) כָּתַב דְּהָוֵי כְּמַפְרֵר אֹכֶל לְתוֹךְ אֹכֶל, וְנִרְאֶה שֶׁכָּנָּה

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבְשו"ע הרב (סי"ד) כתב: אבל לכתחילה אסור ליתן ענבים שלמים בין בשבת כדי שיתבקעו ויזוב יינם משום איסור סחיטה, ואף שאינו סוחט בידיו ממש מכל מקום אסור מדברי סופרים. **ב]** וּבשו"ע הרב (ס"ו) אסר מדרבנן.

ג] וכ"כ בשו"ע הרב (ס"ז), וכתב עוד (ס"ב) שהוא הדין בכבשים ושלקות. **ד]** ובשו"ע הרב (סעיפים ח-ט) פסק לאיסור, ולפי שלא נודע לנו שיעור פול הלבן אסור לסחוט ענבים עד שיהיו ראויים לאכילה לרוב בנ"א.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(מ) (כא) * לָאֱכֹל) (טור): ו לְמֻתָּר (כב) * לִסְחֹט (ט) לִימוֹנִי״ש: ז מ לִסְחֹט כְּבָשִׁים (פְּרוּשׁ, פֵּרוֹת וּמֵינֵי יְרָקוֹת הַמֻּנָּחִים בְּחֹמֶץ וּבְמֶלַח כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵרָקְבוּ) (כג) וּשְׁלָקוֹת, (כד) אִם לְגוּפָם, שֶׁאֵין צָרִיךְ לַמַּיִם וְאֵינוֹ סוֹחֲטָן (כה) אֶלָּא לְתַקָּנָם לַאֲכִילָה, אֲפִלּוּ סוֹחֵט (כו) לְתוֹךְ קְעָרָה שֶׁאֵין בָּהּ אֹכֶל, מֻתָּר. וְאִם צָרִיךְ לְמֵימֵיהֶן, מֻתָּר לִסְחֹט (כז) לְתוֹךְ קְדֵרָה (כח) שֶׁיֵּשׁ בָּהּ (י) אֹכֶל, אֲבָל אִם אֵין בָּהּ

ל תְּשׁוּבוֹת הָרַא״ש (כלל כב סי׳ כ) וְרַבֵּנוּ יְרוּחִם (נתיב יב) בְּחֶלֶק (ה׳) [ח׳]. מ שְׁבָּת קמ״ה (ע״א).

בֵּאוּר הַיטֵב

מִבְּעוֹד יוֹם. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב בעל התרומה) מָרְדְּכַי (פ״א סי׳ רנט): ה (ח) לְאָכְלָ. מִפְּנֵי הֲרֵי כְּבוֹרַי אֹכֶל מִתּוֹךְ פִּסְלַת. טור. וְהוּא הַדִּין בְּשֹׁאָר פֵּרוֹת שֶׁאֵינָן רְאוּיִם לַאֲכִילָה, אָסוּר לִסְחֹטָן לְמֵימֵיהֶן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו). וְכָתַב הַשׁ״ז (סק״ד) דִּלְפִי זֶה אִם רוֹצֶה לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר אוֹתוֹ דָּבָר שֶׁסּוֹחֲטוֹ לְתוֹכוֹ הַבָּסָר מֻתָּר כְּדִלְעֵיל סִימָן שי״ט (ס״א) לְעִנְיַן בּוֹרֵר עֵין שָׁם, וְכֵן כָּתַב הָעוֹלַת שַׁבָּת (ס״ק יד) דְּיֵשׁ לְהַתִּיר לִסְחֹט לְצֹרֶךְ אוֹתָהּ סְעוּדָה, עֵין שָׁם. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) תָּמַהּ עֲלֵיהֶם דְּאָטוּ מִי שָׁרֵי לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה כְּדֵי לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר וְכֵן כָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ ד׳ דְּשַׁבָּת (לב אות ג), אֶלָּא הַטַּעַם, דְּבוֹרַי בְּיָדוֹ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר לֹא מִקְרֵי בְּרִירָה דְּהֵרֶי דֶּרֶךְ אֲכִילָה, וּלְהָכִי בְּקִנּוּן וּבְתַמְחוּי אָסוּר לְבָרֵר אֲפִלּוּ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר, וְכֵן פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ הָאֹכֶל אָסוּר אֲפִלּוּ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן דְּאָסוּר לִסְחֹט בֹּסֶר, עֵין שָׁם. וְעַיִן יַד אַהֲרֹן (הגה״ט):

ו (ט) לִימוֹנִי״שׁ. כֵּיוָן שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ כְּלָל לִסְחֹטָן לְצֹרֶךְ מַשְׁקֶה אֶלָּא לְצֹרֶךְ אֹכֶל הֲרֵי כְּשֹׁאָר פֵּרוֹת, עַיִן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ סָעִיף א׳ (סק״ג), וַאֲפִלּוּ נוֹתֵנִין לִסְחֹטוֹ לְתוֹךְ מַיִם לִשְׁתּוֹתוֹ שָׁרֵי, כֵּיוָן שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לִשְׁתּוֹתָן לְבַדּוֹ. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה תוהיים). וְלִימוֹנִי״ש הַבְּרוּשִׁים בְּמֶלַח, דֵּינָם כִּכְבָשִׁים וּשְׁלָקוֹת, עַיִן סָעִיף ד׳. וּלְעִנְיַן לִסְחֹט תַּפּוּחִים, נִרְאֶה לִי דְּאוֹתָן שֶׁסּוֹחֲטִין כְּדֵי לִרְכֹּךְ הַתַּפּוּחַ כְּדֶרֶךְ שֶׁעוֹשִׂין אִם הַתַּפּוּחַ קָשֶׁה דְּשָׁרֵי, דְּהֵרֵי כְּמוֹ לְמַחַץ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ב׳, וְאַף עַל גַּב דְּשׁוֹתֶה מֵה שֶׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, מִכָּל מָקוֹם לֹא נִתְּנָה פְּחִיטָה לְכָךְ כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד לְכָךְ, וְאִם הַתַּפּוּחַ מְבֻשָּׁל וְסוֹחֲטוֹ שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי דְּהָא סָחַט כָּל הָאֹכֶל מִמֶּנּוּ. טַ״ז (סק״ה) עַיִן שָׁם:

ז (י) אֹכֶלָ. דְּמַשְׁקֶה הַבָּא לְאֹכֶל הֲרֵי כְּמִקְרִיד אֹכֶל מֵאֹכֶל, וְהוּא הַדִּין לְתוֹךְ הַמּוּרְיָס דְּהֲרֵי מֵאֹכֶל. סַמ״ק (מצוה רפב). אֲבָל לְתוֹךְ מַשְׁקִין אָסוּר:

מַשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם, אַף אִם הַבָּסָר רָאוּי לֶאֱכֹל עַל יְדֵי הַדְּחָק, מִי שֶׁסּוֹמֵךְ עַל דִּבְרֵי הָעוֹלַת שַׁבָּת וְטַ״ז אֵין לְמָחוֹת בְּיָדוֹ: (כא) לָאֱכֹלָ. וְהוּא הַדִּין (כב) בְּשֹׁאָר פֵּרוֹת שֶׁאֵינָם רְאוּיִים לַאֲכִילָה, אָסוּר לִסְחֹטָן לְמֵימֵיהֶן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו). וְכָתַב הַשׁ״ז (סק״ד) דִּלְפִי זֶה אִם רוֹצֶה לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר אוֹתוֹ דָּבָר שֶׁסּוֹחֲטוֹ לְתוֹכוֹ הַבָּסָר מֻתָּר כְּדִלְעֵיל סִימָן שי״ט (ס״א) לְעִנְיַן בּוֹרֵר עֵין שָׁם, וְכֵן כָּתַב הָעוֹלַת שַׁבָּת (ס״ק יד) דְּיֵשׁ לְהַתִּיר לִסְחֹט לְצֹרֶךְ אוֹתָהּ סְעוּדָה, עֵין שָׁם. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) תָּמַהּ עֲלֵיהֶם דְּאָטוּ מִי שָׁרֵי לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה כְּדֵי לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר וְכֵן כָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ ד׳ דְּשַׁבָּת (לב אות ג), אֶלָּא הַטַּעַם, דְּבוֹרַי בְּיָדוֹ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר לֹא מִקְרֵי בְּרִירָה דְּהֵרֵי דֶּרֶךְ אֲכִילָה, וּלְהָכִי בְּקִנּוּן וּבְתַמְחוּי אָסוּר לְבָרֵר אֲפִלּוּ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר, וְכֵן פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ הָאֹכֶל אָסוּר אֲפִלּוּ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן דְּאָסוּר לִסְחֹט בֹּסֶר, עֵין שָׁם. וְעַיִן יַד אַהֲרֹן (הגה״ט):

וְאֶפְשָׁר דְּלְאוֹ דַּוְקָא שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה כְּלָל קָאָמַר, אֶלָּא עַל יְדֵי הַדְּחָק, וְלָכֵן נִקְרָא פְּסֹלֶת נָגֻד מַה שֶּׁסּוֹחֲטִין, וְאִם כֵּן הוּא מִדְּרַבָּנָן [חָמֵד מֹשֶׁה (סק״ד)]:

* לָאֱכֹלָ. עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ב׳ שֶׁכָּתַבְנוּ דְּאִם הוּא מִדְּרַבָּנָן [חָמֵד מֹשֶׁה (סק״ד)]:

הַשׁ״ז וְעוֹלַת שַׁבָּת לְהַקֵּל מִשַּׁעַם דְּגַם בְּבוֹרֵר מִקִּילִינַן בְּלַאֲלְתַּר אִם הוּא אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת. וְעַיִן בְּקִרְי מְגָדִים (מש״ז סק״ד) שֶׁרָמַז דְּבְטוֹסְפוֹת (קמד: ד״ה חולב) אִיתָא הַטַּעַם לְעִנְיַן חוֹלֶבֶת מִשּׁוּם דָּשׁ, שֶׁנּוֹטֵל הָאֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת, וּבְעִנְיָנֵנוּ גַּם כֵּן הַבְּהֵמָה הִיא כְּפִסֹלֶת וּכְשֶׁנּוֹטֵל הָאֹכֶל מִמֶּנָּה כְּדֵישָׁה חֲשִׁיבָא, וְכֵן הוּא הַדִּין לְעִנְיַן בֹּסֶר, וּלְפִי זֶה נִסְתָּר הַקּוֹרְלֵא לְגַמְרֵי, דִּבְדֵישָׁה אֵין נַפְקָא מִנָּה בֵּין לְאַלְתַּר לַאֲחַר זְמַן. וְעַיִן בְּסֵפֶר חֶמֶד מֹשֶׁה (שם) שֶׁמְּצַדֵּד דְּכֹנֶנֶת הָרַ״ן (ס: ד״ה אמר) וְהַשּׁוֹר שֶׁכָּתְבוּ כְּבוֹרֵר אֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת גַּם כֵּן הֵיינוּ דְּמִשּׁוּם זֶה חֲשִׁיבָא כְּדֵשׁ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת, אַף שֶׁקִּצְּרוּ בְּלְשׁוֹנָם [אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּנִשְׁמַת אָדָם (ח״ב כלל יד סק״ג) שֶׁגַּם הוּא כָּתַב כֵּן]. וְנִרְאֶה שֶׁכֵּן הוּא הָאֱמֶת, שֶׁרָאִיתִי בְּאוֹר זָרוֹעַ (ח״ב סי׳ נח) שֶׁמְּעִתִּיק לְשׁוֹן רַבֵּנוּ תָּם בַּאֲרִיכוּת, כְּתוֹב שָׁם גַּם כֵּן בְּהֶדְיָא דְּהוּא כְּמוֹ דָּשׁ שֶׁמְּפָרֵק הָאֹכֶל מִן הַקַּשׁ עַיִן שָׁם, וְלָמָּה לָן לוֹמַר שֶׁהַטּוּר יִפְלֹג עַל זֶה וְיִכְתֹּב בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם בְּעִנְיַן אַחַר, וּמִלְּבַד זֶה בְּמִלְחָמוֹת (ס:) כָּתַב גַּם כֵּן דְּדַעַת הַגְּאוֹנִים (תשובות רב נטרונאי גאון או״ח סי׳ קמח) שֶׁאוֹסְרִין לַחֲלֹב בְּשַׁבָּת לְקִדְרָה הוּא מִשּׁוּם דְּכִדְשׁ חֲשִׁיבָא עַיִן שָׁם, [א]צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל אִם מֻתָּר לִסְחֹטָן בְּשַׁבָּת לְתוֹךְ מַשְׁקֶה, אַף אִם נִסְבֹּר דְּאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם בּוֹרֵר. אַף אִם הַבָּסָר רָאוּי לַאֲכִילָה עַל יְדֵי הַדְּחָק דִּלְעִנְיַן בּוֹרֵר לֵיכָא בָּזֶה אֶלָּא אִיסּוּרָא מִדְּרַבָּנָן, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שי״ט (משנ״ב סק״ז), וְדֵשׁ נִרְאֶה גַּם כֵּן דְּלֹא שַׁיָּךְ כָּל כָּךְ בְּאֹפֶן זֶה מִדְּאוֹרַיְיתָא, דְּאֵין דּוֹמֶה לְמְפָרֵק מִן הַקַּשׁ, מִשְׁתַּבְּרָא דְּיֵשׁ לְסָמֹךְ לְהָקֵל בְּשִׁעַת הַדְּחָק כְּדַעַת הַטַּ״ז וְעוֹלַת שַׁבָּת:

ו * לִסְחֹט לִימוֹנִי״שׁ. עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ק כב) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דְּהוּא אֲפִלּוּ לְמַשְׁקִין. דְּהִנֵּה מְקוֹר דִּין זֶה הוּא מִתְּשׁוּבַת הָרַא״ש (כלל כב סי׳ ב) שֶׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה תוהיים) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְשֶׁשְּׁאַלְתֶּם עַל סְחִיטַת לִימוֹנִי״ש, נִרְאֶה דְּהֵם בִּכְלָל שְׁאָר פֵּרוֹת שֶׁמֻּתָּר לִסְחֹטָן, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ כְּלָל לִסְחֹט לִימוֹנִי״ש לִצְרֹךְ מַשְׁקֶה אֶלָּא לִצְרֹךְ אֹכֶל וּמֻתָּר לִסְחֹטָן בְּשַׁבָּת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַל כָּרְחֵךְ רְצוֹנוֹ לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁאֵין הַמִּנְהָג לִסְחֹטָן לְמֵימֵיהֶן, לָךְ מִי שֶׁיִּרְצֶה לִסְחֹטָן לְמֵימֵיהֶן מֻתָּר כְּדִין שְׁאָר פֵּרוֹת, דִּבְוַדַּאי לֹא הָצְרַךְ הָרַא״ש לְהַתִּיר לִסְחֹטָן לְתוֹךְ אֹכֶל, דְּהֵרֵי אֲפִלּוּ אִשְׁכּוֹל שֶׁל עֲנָבִים מֻתָּר לִסְחֹטוֹ לְתוֹךְ אֹכֶל, וְכָל שֶׁכֵּן לִימוֹנִי״ש דְּהֵרֵי כִּשְׁאָר פֵּרוֹת, עַד כָּאן לְשׁוֹן סֵפֶר מַשֵּׂה יְהוּדָה (סק״ד), וְכֵן מִשְׁמַע מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים דְּכֻלָּנָא הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הוּא אֲפִלּוּ לְמַשְׁקִין. וָדַע, דְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסוֹף דִּבְרֵינוּ דְּמֻתָּר לִסְחֹטוֹ לְתַבְשִׁיל וְעַל גַּבֵּי הָאֹכֶל, הֵיינוּ דְּבָזֶה אֵין צָרִיךְ לָחֹשׁ לְחִמְרַת הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (קמה. ד״ה ומתוך) שֶׁכָּתַבְנוּ גַּבֵּי אֲשִׁכּוֹל שֶׁל עֲנָבִים, דְּלְתַרְוִיץ הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַבַּיִת יוֹסֵף (שם) שֶׁהֲבֵאתִי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (שם) בְּכָל גְּוָנֵי אֵין לְהַחְמִיר לְעִנְיַן לִימוֹנִי״ש:

(כב) לִסְחֹט לִימוֹנִי״שׁ. כֵּיוָן שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ כְּלָל לִסְחֹטָן לְצֹרֶךְ מַשְׁקֶה אֶלָּא לְצֹרֶךְ אֹכֶל הֲרֵי כְּשֹׁאָר פֵּרוֹת, עַיִן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ סָעִיף א׳ (סק״ג), וַאֲפִלּוּ נוֹתֵנִין לִסְחֹטוֹ לְתוֹךְ מַיִם לִשְׁתּוֹתוֹ שָׁרֵי, כֵּיוָן שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לִשְׁתּוֹתָן לְבַדּוֹ. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה תוהיים). וְלִימוֹנִי״ש הַבְּרוּשִׁים בְּמֶלַח, דֵּינָם כִּכְבָשִׁים וּשְׁלָקוֹת, עַיִן סָעִיף ד׳. וּלְעִנְיַן לִסְחֹט תַּפּוּחִים, נִרְאֶה לִי דְּאוֹתָן שֶׁסּוֹחֲטִין כְּדֵי לִרְכֹּךְ הַתַּפּוּחַ כְּדֶרֶךְ שֶׁעוֹשִׂין אִם הַתַּפּוּחַ קָשֶׁה דְּשָׁרֵי, דְּהֵרֵי כְּמוֹ לְמַחַץ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ב׳, וְאַף עַל גַּב דְּשׁוֹתֶה מֵה שֶׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, מִכָּל מָקוֹם לֹא נִתְּנָה פְּחִיטָה לְכָךְ כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד לְכָךְ, וְאִם הַתַּפּוּחַ מְבֻשָּׁל וְסוֹחֲטוֹ שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי דְּהָא סָחַט כָּל הָאֹכֶל מִמֶּנּוּ. טַ״ז (סק״ה) עַיִן שָׁם:

ז (י) אֹכֶלָ. דְּמַשְׁקֶה הַבָּא לְאֹכֶל הֲרֵי כְּמִקְרִיד אֹכֶל מֵאֹכֶל, וְהוּא הַדִּין לְתוֹךְ מוּרְיָס דְּהֲרֵי מֵאֹכֶל. סַמ״ק (מצוה רפב). אֲבָל לְתוֹךְ מַשְׁקִין אָסוּר:

בֵּאוּר הֲלָכָה

נִקְרָא פְּסֹלֶת נָגֻד מַה שֶּׁסּוֹחֲטִין, וְאִם כֵּן הוּא מִדְּרַבָּנָן [חָמֵד מֹשֶׁה (סק״ד)]:

* לָאֱכֹלָ. עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ב׳ שֶׁכָּתַבְנוּ דְּאִם הוּא מִדְּרַבָּנָן [חָמֵד מֹשֶׁה (סק״ד)]:

הַשׁ״ז וְעוֹלַת שַׁבָּת לְהָקֵל מִשַּׁעַם דְּגַם בְּבוֹרֵר מִקִּילִינַן בְּלַאֲלְתַּר אִם הוּא אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת. וְעַיִן בְּקִרְי מְגָדִים (מש״ז סק״ד) שֶׁרָמַז דְּבְטוֹסְפוֹת (קמד: ד״ה חולב) אִיתָא הַטַּעַם לְעִנְיַן חוֹלֶבֶת מִשּׁוּם דָּשׁ, שֶׁנּוֹטֵל הָאֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת, וּבְעִנְיָנֵנוּ גַּם כֵּן הַבְּהֵמָה הִיא כְּפִסֹלֶת וּכְשֶׁנּוֹטֵל הָאֹכֶל מִמֶּנָּה כְּדֵישָׁה חֲשִׁיבָא, וְכֵן הוּא הַדִּין לְעִנְיַן בֹּסֶר, וּלְפִי זֶה נִסְתָּר הַקּוֹרְלֵא לְגַמְרֵי, דִּבְדֵישָׁה אֵין נַפְקָא מִנָּה בֵּין לְאַלְתַּר לַאֲחַר זְמַן. וְעַיִן בְּסֵפֶר חֶמֶד מֹשֶׁה (שם) שֶׁמְּצַדֵּד דְּכֹנֶנֶת הָרַ״ן (ס: ד״ה אמר) וְהַשּׁוֹר שֶׁכָּתְבוּ כְּבוֹרֵר אֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת גַּם כֵּן הֵיינוּ דְּמִשּׁוּם זֶה חֲשִׁיבָא כְּדֵשׁ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת, אַף שֶׁקִּצְּרוּ בְּלְשׁוֹנָם [אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּנִשְׁמַת אָדָם (ח״ב כלל יד סק״ג) שֶׁגַּם הוּא כָּתַב כֵּן]. וְנִרְאֶה שֶׁכֵּן הוּא הָאֱמֶת, שֶׁרָאִיתִי בְּאוֹר זָרוֹעַ (ח״ב סי׳ נח) שֶׁמְּעִתִּיק לְשׁוֹן רַבֵּנוּ תָּם בַּאֲרִיכוּת, כְּתוֹב שָׁם גַּם כֵּן בְּהֶדְיָא דְּהוּא כְּמוֹ דָּשׁ שֶׁמְּפָרֵק הָאֹכֶל מִן הַקַּשׁ עַיִן שָׁם, וְלָמָּה לָן לוֹמַר שֶׁהַטּוּר יִפְלֹג עַל זֶה וְיִכְתֹּב בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם בְּעִנְיַן אַחַר, וּמִלְּבַד זֶה בְּמִלְחָמוֹת (ס:) כָּתַב גַּם כֵּן דְּדַעַת הַגְּאוֹנִים (תשובות רב נטרונאי גאון או״ח סי׳ קמח) שֶׁאוֹסְרִין לַחֲלֹב בְּשַׁבָּת לְקִדְרָה הוּא מִשּׁוּם דְּכִדְשׁ חֲשִׁיבָא עַיִן שָׁם, [א]צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל אִם מֻתָּר לִסְחֹטָן בְּשַׁבָּת לְתוֹךְ מַשְׁקֶה, אַף אִם נִסְבֹּר דְּאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם בּוֹרֵר. אַף אִם הַבָּסָר רָאוּי לַאֲכִילָה עַל יְדֵי הַדְּחָק דִּלְעִנְיַן בּוֹרֵר לֵיכָא בָּזֶה אֶלָּא אִיסּוּרָא מִדְּרַבָּנָן, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שי״ט (משנ״ב סק״ז), וְדֵשׁ נִרְאֶה גַּם כֵּן דְּלֹא שַׁיָּךְ כָּל כָּךְ בְּאֹפֶן זֶה מִדְּאוֹרַיְיתָא, דְּאֵין דּוֹמֶה לְמְפָרֵק מִן הַקַּשׁ, מִשְׁתַּבְּרָא דְּיֵשׁ לְסָמֹךְ לְהָקֵל בְּשִׁעַת הַדְּחָק כְּדַעַת הַטַּ״ז וְעוֹלַת שַׁבָּת:

(כג) וּשְׁלָקוֹת. הֵיינוּ (כד) אִם לְגוּפָם. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁסּוֹחֲטָן (ט) מִמֶּשֶׁקֶה הַצָּף עֲלֵיהֶן וְהַנִּבְלָע בָּהֶן כְּדֵי לְתַקֵּן גּוּפָם לַאֲכִילָה לְבַד וְאֵין צָרִיךְ לְמֵימֵיהֶן, כְּמוֹ שֶׁדָּרְכּוֹ לִסְחֹט הַיָּרָק שֶׁקּוֹרִין שַׁאלַאטִי״ן לְאַחַר שֶׁשָּׁרוּ אוֹתָן בַּמַּיִם, לָכֵן אֵינָנּוּ בִּכְלָל מְפָרֵק כְּלָל, וְאַף דְּסוֹחֵט לְתוֹךְ הַקְּעָרָה וְאֵין הַמַּשְׁקֶה אֵינָנּוּ בִּכְלָל מְלָאכָה. מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְכַוֵּן בְּשׁבִיל הַמַּשְׁקֶה אֵינָנּוּ בִּכְלָל מְלָאכָה. (נא) וּבְזֵיתִים וַעֲנָבִים אָסוּר בְּכָל גְּוָנַי, מִשּׁוּם דְּרֹב הָעוֹלָם סוֹחֲטִין אוֹתָן לְמֵימֵיהֶן: (כה) אֶלָּא וְכוּ׳. וְהוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לְכַתְּחִלָּה לִסְחֹט לְאִקְשִׁי״ן מִשֶּׁמֶן הַנִּבְלָע בָּהֶן, אִם הוּא עוֹשֶׂה מִשּׁוּם שֶׁאֵין יָכוֹל לְאָכְלָן מִשּׁוּם שֶׁמֶן הָרַבֶּה שֶׁבָּהֶן, כֵּן כָּתַב בְּדְרִישָׁה (סק״ב), וּבְחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל יד ס״ק) מַלֵּל מִסַּעַם אַחַר, דְּשֶׁמֶן שֶׁמַּפְרִישׁוֹ הֲרֵי גַּם כֵּן אֹכֶל, שַׁבָּת [גְּמָרָא (קמה.)]: (כו) לְתוֹךְ קְעָרָה וְכוּ׳. וַדְּוָקָא לְצֹרֶךְ (כז) לְתוֹךְ קְדֵרָה וְכוּ׳. דְּלֹא גָּרַע מֵאֲשִׁכּוֹל דְּמֻתָּר וְכָנַ״ל בְּסָעִיף ד׳: (כח) שֶׁיֵּשׁ בָּהּ אֹכֶלָ. וְהוּא הַדִּין (נב) לְתוֹךְ הַמּוּרְיָס דְּהֲרֵי מֵאֹכֶל, אֲבָל לְתוֹךְ הַמַּשְׁקִין אָסוּר:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (מד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יא): (כה) עַיִן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י סק״ד) דְּהַסּוֹמֵךְ עַל סְבָרָא רִאשׁוֹנָה לֹא הִפְסִיד, וְעַיְנִתִּי שָׁם שֶׁרָאִיתִי הוּא מִדְּלֹא הִכְרִיעַ הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מִשְׁמַע שֶׁאֵין לְמָחוֹת בְּיַד הַמַּקֵּל. וְאִינָהּ רְאָיָה, דְּיֵשׁ לוֹמַר לְהֶפֶךְ, מִדְּכָתַב דַּעַת הַמְקִלִּין גַּם כֵּן רַק בְּשֵׁם יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר וְלֹא בְּסִתָּמָא, וְעַל זֶה סָיְמוּ וְרַבֵּנוּ תָּם אוֹסֵר, וְגַם בְּסִמַ״ג (לאוין סה) וְסִמַ״ק (מצוה רפב) וְכֹל בּוֹ (סי׳ לא) מִשְׁמַע דְּדַעְתָּם כְּדַעַת רַבֵּנוּ תָּם, וְעַל שִׁיּוּרֵי דְּרִבְרֵי הַרַב: א] וּבשו״ע הרב (ס״י) כתב שמותר לסחטן לצורך מימיהן אפילו לשם משקה לדברי המתירים [סחיטת שאר פירות], ולדברי האוסרים מותר על כל פנים לסחטן לצורך אוכל, דהיינו לטבל המאכל במימיהן וכיוצא בזה, ואע״פ שבאותן מקומות שיש להם הרבה מהם סוחטים אותן לצורך מימיהן, אין דינם כתותים ורימונים בשביל כך אפילו באותן מקומות, לפי שאינן סוחטין מימיהן לשם משקה אלא לצורך אוכל, ואפילו אם נוהגין לסחטן לתוך מים לשתות, מותר, כיון שאין דרך לשתותן לבדן.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שכא

(ט) [ט] לְהַנִּיחָה: ו אֵין לִמְלֹחַ בְּיַחַד הַרְבֵּה פּוּלִים (י) וַעֲדָשִׁים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ (כב) בְּקִלְפָּתָן: ז (כג) כְּמָתְנֵי לְדוּחַ פְּלִפְלִין, (כד) אֲפִלּוּ הַרְבֵּה יַחַד, וְהוּא שֶׁיְּדוּכִם בְּקַתָּא שֶׁל סַכִּין (יא) (כה) וּבְקֵעָרָה:

י טור בְּשֵׁם הָרַב (ר״פ) [רַבֵּנוּ שִׁמְשׁוֹן]. כ שַׁבָּת (קמ״ח) [קמ״א] (ע״א) וּכְרֻכָּא, הָרִי״ף (נח:) וְרַא״שׁ (פ״כ סי׳ יב) וְרַמְב״ם בְּפֶרֶק כ״א (ה״כ) מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת.

בֵּאֵר הֵיטֵב

שֶׁנֶּהֱגוּ שֶׁלֹּא לִשְׁהוֹת כְּלָל בְּמֶלַח אֶלָּא מְטַבֵּל וְאוֹכֵל מִיָּד, עַיֵּן שָׁם: ה (ט) לְהַנִּיחָה. מַשְׁמַע אֲפִלּוּ לְהַנִּיחָה מִסְּעָדָה לִסְעֻדָּה אָסוּר, אֲבָל צְנוֹן אֲפִלּוּ לְצָרְכּוֹ אוֹתָהּ סְעוּדָה אָסוּר, [אֲבָל בְּסָפָר אֵלִיהוּ רַבָּה (סק״ט) מִסְפָּק בּוֹ]. וְכָתַב הַטַּ״ז (סק״ה) נִרְאֶה דְּאֵין אָסוּר בָּרוּר בָּזֶה אֲפִלּוּ מִדְּבְרֵיהֶם אֶלָּא מִצַּד שֶׁאֵין צָרִיךְ לָזֶה וְלִמְּה יִטָּרַח עַצְמוֹ בְּחִנָּם בְּשַׁבָּת דַּהֲלֹא יָכוֹל לִמְלֹחַ בְּסְעֻדָּה אַחֶרֶת שֶׁיֹּאכַל בּוֹ בְּיוֹם, נִמְצָא לְפִי זֶה שָׁאם יֵשׁ אֵיזֶה צַד שֶׁטּוֹב לוֹ שֶׁיְּמַלֵּא עַכְשָׁו מִמֶּה שֶׁיִּמְלַח אַחַר כָּךְ, כְּגוֹן שֶׁהוּא עַכְשָׁו קָצָת חַם וְיִקָּבֵל טְפֵי הַמֶּלַח אֵין אִסּוּר בְּדָבָר, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן בְּתִשְׁבֹּרֶת פָּנִים מְאִירוֹת (ח״א) סִימָן ט״ז וּבְתִשְׁבֹּרֶת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן י״ב. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וְנִרְאֶה לִי דְּהוּא הַדִּין דְּאָסוּר לִמְלֹחַ אוּגְעֶרְקָע״ס חַיִּין דְּהָא רְגִילִין לַעֲשׂוֹת מֵהֶן כְּבָשִׁים, וְעוֹד דְּהַמְּלִיחָה מוֹעֶלֶת לְהֶן וְהֲוֵי כְּצִנּוֹן וְהוּא הַדִּין כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן י״ב שֶׁהוֹרָה פָּנִים לְהֶתֵּר, מִיהוּ כְּשֶׁנּוֹתֵן שָׁמֶן תֹּכַף שָׁרֵי. כָּשֵׁר אוֹ דָּג חַי אָסוּר לִמְלֹחוֹ בְּשַׁבָּת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסָּרֵחַ, עַיֵּן סוֹף סִימָן תי״ק (ס״ה) דְּמִשְׁמַע אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם הֶפְסֵד אָסוּר. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתוב) בְּשֵׁם שִׁבְלֵי לֶקֶט (סר׳ פח). וְהַתּוֹסָפוֹת (ד״ה ותפסין) וְהָרַא״שׁ (פ״א סי׳ יט) בְּחַלִּין דַּף י״ד (ע״א) כָּתְבוּ דַּאֲפִלּוּ רוֹצֶה לֶאֱכוֹל כָּךְ חַי אָסוּר לִמְלֹחוֹ, וְאַף עַל גַּב דְּאֵין עִבּוּד בָּאֳכָלִין כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סוֹף סִימָן תי״ק (ס״ה), מִכָּל מָקוֹם אָסוּר דְּמֵימְחֵי כְּעִבּוּד לְפִי שֶׁהַמֶּלַח מְכַשִּׁיר הָאֹכֶל וּמְתַקְּנוֹ, וְכָל שֶׁכֵּן דְּאִיכָּא לְמֵיסַר מִלְיחַת בָּשָׂר חַי דְּהָא מְתַקֵּן לֵיהּ, וְכָל שֶׁכֵּן אִי אִסְתְּרִ לֵיהּ בְּלֹא מִלְיחָה דְּהֲוֵי תִּקּוּן טְפֵי. וְנִרְאֶה לִי דְּמֻתָּר לָתֵת הַבָּשָׂר לְתוֹךְ הַחֹמֶץ כְּדֵי לֶאֱכוֹל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵּעָה, עַיֵּן סִימָן (ס״ז) [ס״ק] (ס״ה), וּמִכְּאן מִדְּבְרֵיהֶם שֶׁמֻּתָּר לְהַדִּיחַ הַבָּשָׂר כְּדֵי לֶאֱכוֹל, כֵּיוָן שֶׁאֵין הָאִסּוּר בְּגוּף הַבָּשָׂר אֶלָּא שֶׁמַּדִּיחוֹ מִשּׁוּם דָּם בָּעֵין שֶׁעָלָיו שָׁרֵי. וְנִרְאֶה דְּאִסּוּר לְהַדִּיחַ בָּשָׂר שֶׁחָל יוֹם שְׁלִישִׁי לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת כְּדֵי שֶׁלֹּא יַאֲסֹר לֶבְשׁוּחַ, דְּכֵיוָן שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לֶאֱכוֹלוֹ בּוֹ בְּיוֹם אָסוּר לְהַדִּיחוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן שכ״ג סָעִיף ו׳, וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אֵין לְהַקֵּל דְּלֵיכָּא פְּסִידָא כָּל כָּךְ דְּיָכוֹל לֶאֱכוֹלוֹ צָלִי. מִגֵּן אַבְרָהָם עַיֵּן שָׁם: ו (י) וַעֲדָשִׁים. מְשַׁמַע אֲפִלּוּ לֶאֱכָלָם כָּךְ דְּיָכוֹל לֶאֱלָתֵּת, כֵּיוָן דְּהַמְּלִיחָה מוֹעֶלֶת הֵרֵי כְּצִנּוֹן דְּנִרְאֶה כְּכוֹבֵשׁ בְּכָשִׁים: ז (יא) וּבְקֵעָרָה. פֵּרוּשׁ אוֹ בְּקֵעָרָה, שִׁיְּדוּכֵם בְּשׁוּלֵי הַקֵּעָרָה דְּהֲוֵי שִׁנּוּי גָּמוּר, אֲבָל בְּמַכְתֶּשֶׁת אוֹ לְחֻתְכֶם בְּסַכִּין אָסוּר, וְהוּא הַדִּין בְּכָל תַּבְלִין,

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ה [ט] לְהַנִּיחָה. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק״ט), וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הַטַּ״ז עַל זֶה, כָּתַב בְּשׁוּ״ת פְּנִים מְאִירוֹת (סי׳ טז) דְּאַדְרַבָּה הֵיכָא שֶׁטּוֹב לוֹ שֶׁיִּמְלַח עַתָּה וּמַשְׁהִיחַ עַל יְדֵי זֶה, טְפֵי יֵשׁ לֶאֱסֹר, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב (ח״ב סי׳ יב) שֶׁאַף שֶׁצָּדַד לְהַתִּיר, כָּתַב לְהַנִּיחָם זְמַן מָה אָסוּר בְּמֶלַח, וְכֵן בְּשַׁלְשֶׁלֶת״ן, וְכֵן אִם מוֹלְחָן בְּקִלְפָּתָן הַמְּרֻרָה, אַף אִם נוֹתֵן מִתְּחִלָּה מְעַט שָׁמֶן יֵשׁ לְהַתִּיר. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַבַּאֵר הֵיטֵב (שם) בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּאִסּוּר לְהַדִּיחַ בְּשַׁבָּת שֶׁחָל בְּיוֹם שְׁלִישִׁי, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן ש״ח (ס״ק לו) כָּתַב בְּשֵׁם אֵלִיָּה זוּטָא (שם ס״ק יז) בְּשֵׁם זְקֵנוֹ לְהַתִּיר, וְעַיֵּן בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָינָא (או״ח) סִימָן כ״ז אַזְנְוַוזוֹת פְּטוּמוֹת שֶׁעֲקָרָם הוּא בְּשַׁבָּל הַשָּׁפָן, וּבְצֵלִי הַשָּׁפָן כָּלָה וְאֵיכָא פְּסִידָא, שָׁרֵי לָתֵת מַיִם עַל הַבָּשָׂר עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְלֹא מִבָּעְיָא אַזְנְוַוזוֹת דְּרַכִּיךְ וַחֲזֵי לְאוּמְצָא אֲלָא אֲפִלּוּ בָּשָׂר בְּהֵמָה, וְאִם אִי אֶפְשָׁר בְּאֵינוֹ יְהוּדִי מֻתָּר לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט אִם בְּלֹא הָכִי צָרִיךְ לְרַחֵץ יָדָיו, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב בְּדָגוּל מֵרְבָבָה, וְיֵשׁ בָּהּ שׁוּב מְצָאתִי בְּאֵלִיָּה רַבָּה סִימָן ש״ח (סק״ע) שֶׁחוֹלֵק עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם עַיֵּן שָׁם. וּבִשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ג׳ סִימָן כ״ב כָּתַב דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם הַמַּחְמִיר דַּוְקָא יְחִיד בְּבֵיתוֹ, אֲבָל בְּקִבָּצָב הַמּוֹכֵר לַאֲחֵרִים מוֹדֶה שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, (וּלְפִי זֶה גַּם בְּאֵזְוַוזוֹת פְּטוּמוֹת שֶׁיֵּשׁ פְּסִידָא דְּשָׁמֵן), וְהַמַּחְמִיר, יֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְצוֹתוֹת לְאֵינוֹ יְהוּדִי דְּהֲוֵי שְׁבוּת דְּשְׁבוּת, עַיֵּן שָׁם. (וְעַיֵּן בְּפְרִי חָדָשׁ סוֹף סִימָן ת״ק (סק״ה) לְעִנְיַן יוֹם טוֹב, וּבְנוֹדָע בִּיהוּדָה (מהדו״ת או״ח) סִימָן צ״ב כָּתַב לְהַתִּיר בְּיוֹם טוֹב, וְעַיֵּן שָׁם בְּפֶרוּשׁ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁכָּתַב מְשׁוּם מְחַתֵּן דְּהַיְינוּ שֶׁהוּא מְרַכֵּךְ). וְעַיֵּן בְּחַוַּת יָאִיר סִימָן (מ״ד) [מ״ט] הוּבָא לְעֵיל סִימָן ש״ז (בה״ט סק״ג) וּבִשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן (מ״ד) [מ״ב]:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ה) כתב: כל דבר שאין המלח מועיל לו לשנות טבעו אלא שהוא נותן בו טעם בלבד כגון ביצה ובשר מותר למלחן ומכל מקום אסור למלוח כדי להניח לסעודה אחרת. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ז) לא כתב לחלק בין יחיד בביתו ובין קצב. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״ז) כתב: ויש מתירין במכתשת (וטוב להחמיר במקום שאפשר). **ד]** ובשו״ע הרב (ס״ז) אסר אע״פ שאינו מתכוין. אך בסימן תקי״א (ס״ז, ק״א סק״א) מתיר כשאינו מתכוין לכך. **ה]** ובשו״ע הרב (ס״ז) כתב שאסור לחתכם בסכין אפילו כדי לאכול מיד, והוא הדין לכל התבלין שאין דרך לאכלם אלא ע״י תערובת.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְהַנִּיחַ לְאַחַר זְמַן, דְּמֵי (יא) לְעִבּוּד וּכְבִישָׁה. וְהֵנָּה דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וְטַ״ז (סק״ה) דְּאֲפִלּוּ דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל בְּיוֹמוֹ, אִם הוּא לְצָרְכּוֹ סְעוּדָה אַחֶרֶת יֵשׁ לְזַהֵר בָּזֶה, [וְהֵיכָא כְּשֶׁהִסְעֲדָה אַחֶרֶת נִמְשָׁךְ (יט) זְמַן רַב אַחַר סְעוּדָה רִאשׁוֹנָה], אֲבָל הָאֱלִיָּה רַבָּה (סק״ט) מְצַדֵּד [א]דְּאֵין לֶאֱסֹר רַק אִם בְּדַעְתּוֹ לְהַנִּיחַ לְאַחַר שַׁבָּת, (כ) וְכֵן מַשְׁמַע מִבַּאוּר הַגְּרָ״א, וּבִפְרָט אִם הָעֵת חַם וְהוּא עוֹשֶׂה כֵּן כְּדֵי שֶׁלֹּא יַסְרִיחַ, בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהָקֵל לְצָרְכּוֹ סְעוּדָה אַחֶרֶת, (כא) דָּגִם הַטַּ״ז מַתִּיר בָּזֶה. בָּשָׂר אוֹ דָּג חַי אָסוּר לְמָלְחוֹ בְּשַׁבָּת כְּדֵי שֶׁלֹּא יַסְרִיחַ, וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם הֶפְסֵד אָסוּר, (כב) וַאֲפִלּוּ רוֹצֶה לְמָלְחוֹ כְּדֵי לֶאֱכוֹלוֹ אַחַר מִלִּיחָתוֹ חַי, אָסוּר, דְּאַף עַל גַּב דְּאֵין עִבּוּד בָּאֳכָלִין מִדְּאוֹרַיְיתָא, מִכָּל מָקוֹם אָסוּר דְּמִתְחֲזֵי כְּעִבּוּד, שֶׁהַמֶּלַח מַכְשִׁיר הָאֹכֶל וּמְתַקְּנוֹ. אֲבָל מֻתָּר לְהַדִּיחַ הַבָּשָׂר כְּדֵי לֶאֱכוֹלוֹ אַחַר כָּךְ חַי, וְאֵין זֶה מִקְרֵי תִּקּוּן, שֶׁאֵין הַתִּקּוּן בְּגוּף הַבָּשָׂר, אֶלָּא שֶׁמַּדִּיחוֹ מִשּׁוּם דָּם בָּעֵין שֶׁעָלָיו. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּאָסוּר לְהַדִּיחַ הַבָּשָׂר כְּדֵי לֶאֱכוֹלוֹ בְּיוֹם שֶׁלֹּא נִמְלַח כָּשֵׁר יוֹם שְׁלִישִׁי לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, וּכְדֵי שֶׁלֹּא יֵאָסֵר לֶבְשׁוּחַ, כֵּיוָן שֶׁאֵין רוֹצֶה לֶאֱכֹל הַיּוֹם, וְגַם אֵין דֶּרֶךְ לֶאֱכֹל חַי, נִכָּר שֶׁעוֹשֶׂה לְצָרְכּוֹ חֹל, וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר לְהַדִּיחַ, שֶׁאֵין כָּאן הֶפְסֵד כָּל כָּךְ אִם לֹא יְדִיחֶנּוּ, שֶׁיּוּכַל לֶאֱכֹל צָלִי, כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם). [ב]וּמַיְירֵי (כג) בְּיָחִיד בְּבֵיתוֹ, אֲבָל בְּקַצָּב הַמּוֹכֵר לַאֲחֵרִים יֵשׁ הֶפְסֵד בָּזֶה וְיָכוֹל לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְכֵן בְּאֵזְוַוזוֹת פְּטוּמוֹת שֶׁיִּפָּסִיד הַשָּׁמֶן שֶׁיִּפְסִיד הָאֵיבָרִים, [ד]וְהַמַּסְכִּים לְמַהֲרַשַּׁ״ל (יש של שלמה ביצה פ״ב סי׳ לד) דְּשָׁרֵי, מְשׁוּם דְּאֵינוֹ מְכַוֵּן- לָזֶה, עַיֵּן שָׁם. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּדַוְקָא בְּקַתָּא דְּסַכִּינָא הוּא דְּהִתִּירוּ לְדוּחַ הַפִּלְפְּלִין, אֲבָל לַחְתֹּךְ אוֹתָם בְּסַכִּין דַּק דַּק (ל) אָסוּר,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

הַתּוֹרָה: (מז) פְּרִי מִגְדִּים (מש״ז סק״ז). וְעַיֵּן שַׁבָּת קמ״ה עַמּוּד א׳ לְעִנְיַן כְּבָשִׁים דְּמוּכָח כְּדִבְרֵינוּ: (מח) טַ״ז (סק״ז) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יא) וּמַשָּׂה יְהוּדָה (סק״ב) וְהַגְּרָ״א וְעוֹד הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): (מט) עוֹלַת שַׁבָּת (סק״ח) כָּתַב דְּאַף בְּמָדוּךְ שֶׁל עֵץ יֵשׁ לְיַחֵד בָּזֶה: (נ) הַגֵּה בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) צַיֵּן עַל זֶה עַיֵּן סָעִיף י״ב, וְכַנּוֹתוֹ לְדַמְּרוּ, [ה]וּלְפִי זֶה אֶפְשָׁר לְהָקֵל בְּסַכִּין בְּשַׁכַּנּוֹתוֹ לֶאֱכֹל לַאֲלָתֵּר כְּמוֹ הָתָם, וְכֵן מַשְׁמַע בְּבַאוּר הַגְּרָ״א, וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב) נִשְׁאַר בָּזֶה בְּצָרִיךְ עִיּוּן:

(יא) פְּרִי מִגְדִּים (מש״ז סק״ז), וּמִכָּאן שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הַטַּ״ז עַל זֶה, כָּתַב בְּשׁוּ״ת פְּנִים מְאִירוֹת (סי׳ טז) דְּאַדְרַבָּה הֵיכָא שֶׁטּוֹב לוֹ שֶׁיִּמְלַח עַתָּה וּמַשְׁהִיחַ עַל יְדֵי זֶה, טְפֵי יֵשׁ לֶאֱסֹר, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב (ח״ב סי׳ יב) שֶׁאַף שֶׁצָּדַד לְהַתִּיר, כָּתַב לְהַנִּיחָם זְמַן מָה אָסוּר בְּמֶלַח, וְכֵן בְּשַׁלְשֶׁלֶת״ן, וְכֵן אִם מוֹלְחָן בְּקִלְפָּתָן הַמְּרֻרָה, אַף אִם נוֹתֵן מִתְּחִלָּה מְעַט שָׁמֶן יֵשׁ לְהַתִּיר. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַבַּאֵר הֵיטֵב (שם) בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּאִסּוּר לְהַדִּיחַ בְּשַׁבָּת שֶׁחָל בְּיוֹם שְׁלִישִׁי, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן ש״ח (ס״ק לו) כָּתַב בְּשֵׁם אֵלִיָּה זוּטָא (שם ס״ק יז) בְּשֵׁם זְקֵנוֹ לְהַתִּיר, וְעַיֵּן בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָינָא (או״ח) סִימָן כ״ז אַזְנְוַוזוֹת פְּטוּמוֹת שֶׁעֲקָרָם הוּא בְּשַׁבָּל הַשָּׁפָן, וּבְצֵלִי הַשָּׁפָן כָּלָה וְאֵיכָא פְּסִידָא, שָׁרֵי לָתֵת מַיִם עַל הַבָּשָׂר עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְלֹא מִבָּעְיָא אַזְנְוַוזוֹת דְּרַכִּיךְ וַחֲזֵי לְאוּמְצָא אֲלָא אֲפִלּוּ בָּשָׂר בְּהֵמָה, וְאִם אִי אֶפְשָׁר בְּאֵינוֹ יְהוּדִי מֻתָּר לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט אִם בְּלֹא הָכִי צָרִיךְ לְרַחֵץ יָדָיו, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב בְּדָגוּל מֵרְבָבָה, וְיֵשׁ בָּהּ שׁוּב מְצָאתִי בְּאֵלִיָּה רַבָּה סִימָן ש״ח (סק״ע) שֶׁחוֹלֵק עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם עַיֵּן שָׁם. וּבִשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ג׳ סִימָן כ״ב כָּתַב דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם הַמַּחְמִיר דַּוְקָא יְחִיד בְּבֵיתוֹ, אֲבָל בְּקַצָּב הַמּוֹכֵר לַאֲחֵרִים מוֹדֶה שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, (וּלְפִי זֶה גַּם בְּאֵזְוַוזוֹת פְּטוּמוֹת שֶׁיֵּשׁ פְּסִידָא דְּשָׁמֵן), וְהַמַּחְמִיר, יֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְצוֹתוֹת לְאֵינוֹ יְהוּדִי דְּהֲוֵי שְׁבוּת דְּשְׁבוּת, עַיֵּן שָׁם. (וְעַיֵּן בְּפְרִי חָדָשׁ סוֹף סִימָן ת״ק (סק״ה) לְעִנְיַן יוֹם טוֹב, וּבְנוֹדָע בִּיהוּדָה (מהדו״ת או״ח) סִימָן צ״ב כָּתַב לְהַתִּיר בְּיוֹם טוֹב, וְעַיֵּן שָׁם בְּפֶרוּשׁ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁכָּתַב מְשׁוּם מְחַתֵּן דְּהַיְינוּ שֶׁהוּא מְרַכֵּךְ). וְעַיֵּן בְּחַוַּת יָאִיר סִימָן (מ״ד) [מ״ט] הוּבָא לְעֵיל סִימָן ש״ז (בה״ט סק״ג) וּבִשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן (מ״ד) [מ״ב]:

(יב) לְהַנִּיחַ. כָּתַב בְּמַאמַר מָרְדְּכַי (סק״ד) וְתָמַהּ עַל הַטַּ״ז (סק״ה) עַיֵּן שָׁם: (יג) פְּרִי מִגְדִּים (מש״ז סק״ז, א״א סק״ז): (יד) לְבוּשׁ. וְכֵן כָּתַב בְּמַאמַר מָרְדְּכַי (סק״ד) וְתָמַהּ עַל הַטַּ״ז (סק״ה) עַיֵּן שָׁם: (טו) פְּרִי מִגְדִּים (מש״ז סק״ז, א״א סק״ז): (כ) עַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד״ה אסור): (כא) עַיֵּן בְּטַ״ז סוֹף סָעִיף קָטָן ה׳ שֶׁמּוֹכֵחַ כֵּן וְהַתִּיר עוֹד בְּכַהֲאי גַּוְנָא עַיֵּן שָׁם: (כב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) בְּשֵׁם כַּמָּה רִאשׁוֹנִים. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט): (כג) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (מהדו״ת או״ח סי׳ כז) וּמַאמַר מָרְדְּכַי (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (כד) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (שם). וְעַיֵּן בְּפְרִי מִגְדִּים (א״א סק״ז): ז (כה) דַּחֲצִי שְׁעוּר אָסוּר מִן